

3. DÍL

ČESKÝ JAZYK

o stupeň výš

PRACOVNÍ SEŠIT PRO 6. ROČNÍK
základních škol a víceletá gymnázia

OBSAH

8. Jak spolu mluvíme

KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA:

67 Mluvení

SLOHOVÁ VÝCHOVA

68 Seznámení s popisem (*Popis hry, osoby, krajiny*)

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

70 Tvoření slov
(*Tvoření slov pomocí předpon a přípon;
přechylování, zdrobňeliny, skládání, přejímání*)

9. Kouzlo čtení

KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA

76 Čtení (slovní zásoba, záměr)

SLOHOVÁ VÝCHOVA

77 Dopis (*části dopisu a pohlednice*)

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

78 Základ věty
(*podmět a přísudek; shoda přísudku
s podmětem; předmět, příslovečné určení*)

7. Co je psáno

KOMUNIKAČNÍ VÝCHOVA

83 Psaní (*různé texty pro různé adresáty*)

SLOHOVÁ VÝCHOVA

84 Opakování

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

85 Co už umíme (*opakování učiva*)

ČESKÝ JAZYK

o stupeň výš

Hana Dufková
Martina Koppová
Pavčina Synková

3. DÍL

PRACOVNÍ SEŠIT PRO 6. ROČNÍK
základních škol a víceletá gymnázia

Symboly používané v učebnici

 základní úroveň

  lehce pokročilý

  pokročilý

1 a) Opakuj nahlas minimálně pětkrát tyto jazykolamy.

Nenaolejuje-li Julie koleje, naolejují si je sám.

Pštros s pštrosicí
a pštrosáčaty šli
do pštrosačárny.

Na cvičišti čtyři
svišti piští.

Byl jednou jeden Řek a ten mi řek,
abych mu řek, kolik je v Řecku řeckých řek.
A já mu řek, že nejsem Řek, abych mu řek,
kolik je v Řecku řeckých řek.

b) Podtrhni hlásky, nebo jejich skupiny, které v jazykolamech ztěžují výslovnost.

2 Škrtni tvrzení o mluvení, která nejsou pravdivá.

1. Ve všech komunikačních situacích je dobré mluvit nahlas.
2. Ve všech komunikačních situacích nějakou měrou záleží na obsahu i formě mluvení.
3. Ve škole nastávají formální i neformální komunikační situace.
4. Ve škole je důležité trénovat mluvení i psaní.
5. V komunikaci hraje důležitou roli i mlčení.

3 Spoj slovesa odvozená od slovesa mluvit s významy, které jim odpovídají.

A. domlouvat něco	☐ očerňovat
B. odmlouvat někomu	☐ dohadovat se o slevě/ceně
C. namlouvat něco	☐ mluvením, uvedením důvodů přesvědčovat
D. pomlouvat někoho	☐ ústně dojednávat
E. přemlouvat někoho	☐ odporovat slovy
F. smlouvat o něčem	☐ mluvením někoho od něčeho odrazovat
G. vymlouvat něco	☐ pořizovat zvukový záznam mluveného projevu

4 Dopln slovesa z předchozího úkolu v odpovídajícím tvaru do vět tak, aby všechny věty dávaly smysl. Každé sloveso použij jen jednou. Můžeš použít i negativní tvar, tedy se záporkou ne-, např. neodmlouvat.

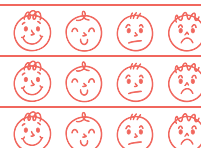
1. Cyril všechny už týden _____ k účasti v divadelní soutěži školních tříd.
2. Když jsem byla malá, rodiče mi můj sen stát se herečkou _____.
3. S takovým hlasem bys měl _____ strašidelné příběhy.
4. _____ svoje spolužáky, když jsi zatím nepoznal, jací doopravdy jsou.
5. Naše angličtinářka dva týdny _____ podmínky zájezdu do Skotska.
6. Při shánění starých foťáků musel Jan na bleším trhu někdy o cenu i _____.
7. Doma na statku musela Monika přiložit ruku k dílu a radši mámě _____.

Co už umím

Umím zřetelně vyslovovat složitá slova. (cv. 1)

Přizpůsobuji prostředky komunikace tomu, v jaké situaci se nacházím. (cv. 2)

Rozlišuji významy sloves příbuzných se slovesem mluvit. (cv. 3, 4)

- 1 a) Brzy se koná festival počítačových her.
Získal/a jsi o něm informace skrze tři média na obrázcích.

- b) Uvedená média přiřaď ke způsobu,
kterým o festivalu předávají informace.

Nabídka: YouTube, časopis Score, podcast

1. informace předává pouze zvukem: _____
2. informace předává prostřednictvím videa – zvuku a obrazu: _____
3. informace předává tištěnou formou – písmem: _____

- c) Napiš dvě možnosti, jak jinak se o festivalu můžeš dozvědět, a doplň i způsob předání informace. _____

- 2 a) Na festivalu tě zaujala jedna počítačová hra. Přečti si její popis.

Elvenar je strategická **free-to-play hra**, kde můžeš budovat prosperující město a objevovat kouzelný svět plný záhad. V této okouzující budovatelské hře můžeš být elfem, žít v souladu s přírodou a dát vašemu městu kouzelný nádech všude rostoucího rostlinstva. Nebo můžeš být technicky nadaným člověkem a založit velké **industriální** velkoměsto ve středověkém stylu. Prozkoumej rozlehlou mapu světa k získání vědomostí vašich moudrých předků a objevuj nové technologie. Vyjednávaj nebo bojuj o mocné **relikvie** pro zvýšení své produkce. Můžeš se stát buď zkušeným a známým obchodníkem, zaměřujícím se na výrobu, nebo veď vaše vojska k vítězstvím ve 3D animovaných bojích, rozhodnutí je jen na tobě! Hra je dostupná na následujících platformách: webový prohlížeč, Android, iOS.

Podle cz.wiki.elvenar.com, upraveno

- b) Stručně shrň obsah a cíl hry patnácti až dvaceti slovy.

- c) Vypiš z textu alespoň tři přídavná jména, která obohacují nebo zpřesňují popis hry.

- d) Nahraď zvýrazněná slova v textu jinými slovy téhož významu.

free-to-play hra _____

industriální _____

relikvie _____

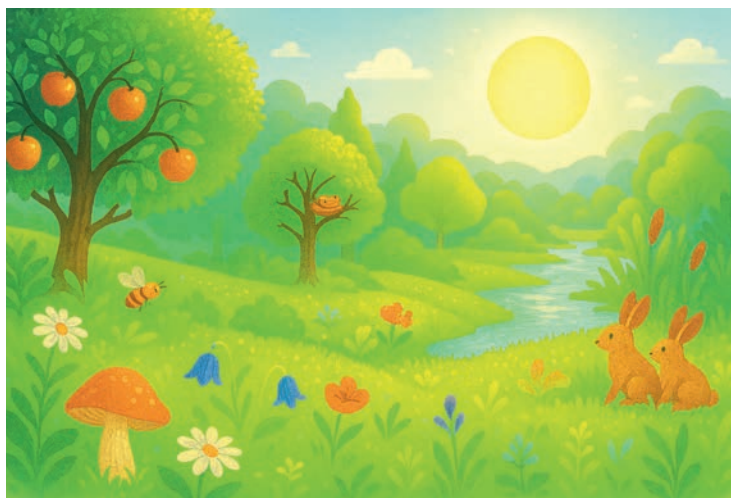
IJP

- e) Kým bys chtěl/a v této hře být – elfem, nebo budovatelem?
V pěti větách popiš, jak vypadáš a co je tvou denní náplní.

3 a) Přečti si popis země hobitů a elfů.**V zemi hobitů a elfů**

Svět divů, krás a neznámých tvorů. Navštěvovala jsem tuto zem, když jsem byla malá. V mé fantazii pro mě byla kouzelným _____ místem s neposkrvněnou přírodou.

Tento kraj byl vždy pokryt čerstvou zelení. **Byly** tu _____ louky, stromy se zralými plody a čirá jezírka, lesknoucí se ve svitu měsíce jako drahokamy. Tráva zde byla svěží, orosená ranní vláhou. Sem tam mezi zelenými stébly vykukovala opuštěná květinka vábící svou vůní pilné včelky. Hlína nebyla vysušená, ale byla zdravá a plná minerálů. A rostliny díky ní rostly do výšin a dávaly obyvatelům tohoto světa bohatou úrodu.

Koruny stromů byly zarostlé listím a nesly na svých bedrech hnízda malých ptáčků. Z _____ lesů byla cítit vůně jehličí a smůly. Rostly zde _____ mechy měkké jako polštář, velké houby, jež měly nohy větší než vlastní klobouk, a rákosí a keře, jež činily hranici mezi lesem a okolní krajinou. **Byly** tu temné hluboké nory sloužící zajícům a hadům k úkrytu a také jeskyňky, ve kterých podřimovali unavení medvědi.

Na rovných loukách se rozprostíraly _____ lístky a jako závoj zdobily travnatou zem. **Nebylo** zde **možné ukrýt** se před predátory, přesto však toto místo bezbrannou zvěř lákalo svou _____ trávou a květinami, které býložravcům tolik chutnaly.

A okolo vši té krásy tekla řeka _____ světem jako stádo divokých koní. Vlávala se do moře, odkud zase proudila jiným korytem zpět do země elfů a hobitů, aby naplnila _____ hrdla zvířat. V této krajině bych zkrátka chtěla žít.

Podle lastword.webnode.cz, upraveno

b) Doplň na vynechaná místa nejvhodnější přídavná jména (vždy na první volnou linku ze dvou).

c) Vyznač v textu úvod (červeně), hlavní sdělení (modře) a závěr (zeleně).

d) Vyznač v textu hnědě všechna přirovnání. K čemu v textu slouží? _____

e) Nyní na zbylá vynechaná místa (vždy druhé linky) vhodně doplň slova z původního textu.

nedobytným (doplň jako první) šťavnatou rozkvetlé chundelaté
proudící okvětní rozhlehlých vyprahlá

f) Vyznačená slova a slovní spojení nahraď tak, aby se s v nich nevyskytovalo sloveso být.

Co už umím

Znám různé způsoby předávání informací (zvukem, písmem, obrazem). (cv. 1)

Rozoznám v textu popisné části. (cv. 2)

Umím výstižně popsat osobu. (cv. 2)

Rozliším části popisu a používám přídavná jména k jeho oživení a zpřesnění. (cv. 2, 3)

1 a) Odděl u slov předponu.

nápis, zápis, úpis, výpis, přepis, předpis, odpis, dopis, přepis, opis

b) Napiš, co znamenají zadaná slova, případně význam najdi ve slovníku či v IJP.

úpis _____

přepis _____

předpis _____

opis _____

c) Slova z úkolu a), která nebyla použita v úkolu b), doplň do vět tak, aby věty dávaly smysl.
1. Z tábora jsem domů poslal jen jeden _____. **2.** Na skále je vyryt starobylý _____.

3. Z každé schůze je pořizován podrobný _____. **4.** Už to nejde spravit, je to na _____.

5. Tento lék je jen na _____. **6.** Budu potřebovat _____ z vašeho účtu.

2 Napiš aspoň čtyři slova odvozená předponou od zadaných sloves. (Ověř ve slovníku, zda se v češtině používají.)

číst _____

vařit _____

hodit _____

znamenat _____

3 Odděl v každém řádku u všech slov předponu a popiš její význam.
1. pře|skočit, pře|konat, pře|žít _____ dostat se přes něco

2. dopsat, doběhnout, dodělat _____

3. pomalovat, pošít, polít _____

4. vyjít, vyběhnout, vyjet _____

4 Odděl v podtržených slovech předponu a pak slova rozděl do tabulky.

 někomu **nadržovat**, **opožděný** vlak, **poddaný** vrchnosti, **podložit** hlavu polštářem, **odstavené** auto, **podomní** obchodník, **oddělit** jednu část, nechat se **poddat**, upřímně **poděkovat**, **podarovat** děti lízátky, **oddací** list, **odřená** kolena, **oddálit** foťák, **nadaná** studentka, **odolný** materiál, **nadlábnout** se, **odsednout** si, **nadsazená** cena, **podložená** informace, **odpovědět** na otázku, **odložit** termín, máslo v obchodech **podražilo**, **nadjezd** nad dálnicí, **odsazené** řádky, **podělit** všechny děti

předpona nad-, pod-, od-	předpona na-, po-, o-

5 Vyber správně: jedno, nebo dvě písmena.

Počasí bylo nej/jjisté. Nej/jjistější střely vysílal z luku Robin Hood. Na bez/zzubých ústech se mu objevil smutný úsměv. Jeho posměšky ji roz/zzlobily. Sušenky roz/zzdríme válečkem najemno. Mladík přes/sskočil ohradu a řítíl se proti nim. Hned jak zhasnou kamery, běží se přez/zzout do něčeho mnohem pohodlnějšího. Psíci si poslušně sedli a od/ddaně hleděli na svého nového pána. Pod/ddané trestní oznámení musí prověřit policie.

6 a) Odděl u zadaných slov příponu.

vodní vodárna vodový vodnatý vodák vodník vodička vodouch voduška

b) Napiš význam zadaných slov. Pokud nevíš, použij slovník nebo internetové zdroje.

vodouch _____ voduška _____

c) Doplň do vět slova vodní, vodnatý a vodový podle významu.

Tento kraj je zatím dostatečně _____.

Malujeme jen _____ barvami. Které _____ živočichy znáš?

d) Které ze zadaných slov v a) může být odvozeno i od slovesa vodit? _____

7 Podtrhni u zadaných slov kořen a vytvoř od každého z nich aspoň tři nová slova různými příponami.

list _____ škola _____

modrý _____ vařit _____

kamarád _____

8 Spoj popis významu přípony -ák s příklady slov, kde se vyskytuje (napiš písmeno k příkladu).

☐ 1. slamák, dřevák, gumák	A. pojmenuje člověka podle místa, odkud pochází
☐ 2. Pražák, Hradečák, Pardubičák	B. pojmenuje člověka podle toho, jaký je
☐ 3. pašerák, zpěvák, tulák	C. pojmenuje věc podle toho, z čeho je vyrobena
☐ 4. chudák, sprosták, trapák	D. pojmenuje věc podle toho, k čemu se používá
☐ 5. kluzák, padák, otvírák	E. pojmenuje člověka podle toho, co dělá

9 Odděl u všech slov přípony a napiš, jaký mají v daném řádku význam.

1. siln|ice, vlasat|ice, jalov|ice _____ pojmenuje něco podle nějaké vlastnosti

2. kovárna, směnárna, lékárna _____

3. učitel, zaměstnavatel, vychovatel, činitel _____

4. nahota, prázdnota, samota, čistota _____

10 Napiš za každé slovo, od kterého slova je odvozeno, a podle toho rozhodni o psaní n, nebo nn.

zábav n ý (zabavit) film, se _____ á (_____) rýma, ra _____ í (_____) rituál, škol _____ í (_____)

lavice, zad _____ í (_____) strana, hlav _____ í (_____) hrdina, kame _____ é (_____) schody, kniž _____ í

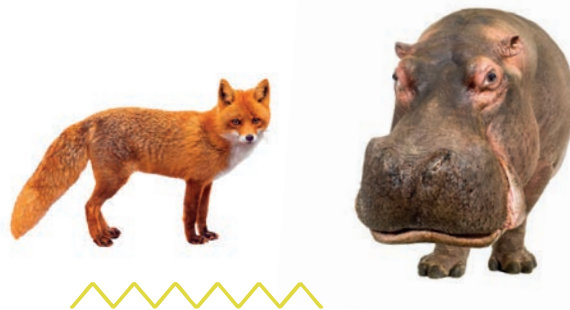
(_____) předloha, vo _____ é (_____) tyčinky, skleně _____ á (_____) figurka, ochra _____ é (_____)

pomůcky, nestra _____ ý (_____) soudce, varov _____ é (_____) znamení, vi _____ ý (_____) ocet

- 14** Napiš k následujícím slovům protějšek: ženský rod k mužskému, mužský rod k ženskému. Podtrhni slovotvorné prostředky, které jsi použil/a.

učitel _____	liška _____
soudce _____	kočka _____
patron _____	hroch _____
trenér _____	holub _____
světec _____	opice _____

- 15** Podtrhni tři další dvojice, kde druhý člen nevznikl přechylením.

slunečník — slunečnice	doktor — doktorka
spisovatel — spisovatelka	kuchař — kuchyně
orel — orlice	lev — lvice
myš — myšák	lezec — lezkyně

prvního.

ponor — ponorka
vládce — vládkyně
řidič — řidička
atlet — atletika

- 16** Při správném užívání jmen a příjmení z jazyků, v nichž se nepřechyluje, je nutné vědět, zda jde o muže či ženu. Pomocí internetu najdi uvedené osoby a podtrhni správné tvary slov.

Chien-Shiung Wu: fyzik — fyzika, který — která se zabýval — zabývala radioaktivitou

Tsung-Dao Lee: nositel — nositelka Nobelovy ceny za fyziku

Gill Sims: autor — autorka slavného blogu *Peter and Jane*

Uche Okeke: ilustrátor — ilustrátorka, sochař — sochařka a malíř — malířka, jedna z hlavních osobností nigerijského umění

Tove Jansson: spisovatel — spisovatelka i ilustrátor — ilustrátorka, jeho — jejím nejznámějším dílem jsou příběhy o muminech

Caster Semenya: běžec — běžkyně, který — která závodí na středních tratích

- 17** Vytvoř k zadaným slovům zdrobňeliny (tam, kde jich jde vytvořit víc, zvol tu s nejkratší příponou). Odděl přípony, které jsi použil/a.

strom — <u>stromek</u>	pes — _____	město — _____	kámen — _____
postel — _____	kluk — _____	hůl — _____	řízek — _____
vana — _____	skála — _____	židle — _____	obraz — _____

- 18** Nahraď tučně vyznačená slova jiným, podobným slovem tak, aby věty zněly lépe.

1. Teta má na nočním stole rozečtenou knížku. stolku

2. Taky se vám při nádechu pohybují nosní díry? _____

3. Koupila jsem si v automatu čokoládovou tyč. _____

4. Voní ti olomoucké tvarohy? _____

5. Narodila jsem se v měsíčku listopadu. _____

6. V přízemí namontovali raději do oken mřížky. _____

7. V žebříku deseti nejoblíbenějších filmů je pět animovaných snímků. _____

8. Táta mi balí svačiny do papírového ubrusu nebo do igelitového pytle. _____

19 Podtrhni tři slova, která nevznikla skládáním.

dřevokaz umyvadlo křovinořez provazochodec přírodopis
 strojvůdce ohňostroj pokladnička slovotvorba teploměr
 vodotrysk vzducholoď ořezávátko velkoměsto vodováha

20 Složená přídavná jména se používají často jako druhová jména rostlin i živočichů. Roztříd' zadaná druhová jména do tabulky podle významu složeniny. (Rostliny a živočichy, které neznáš, si najdi na internetu.)

skokan ostronosý	včela medonosná	ropucha krátkonohá
kuňka žlutobřichá	blatnička západoevropská	hrabošík středomořský
netopýr dlouhouchý	všekaz středozevní	slunéčko sedmítečné
vážka čtyřskvrnná	saranče červenokřídlá	páskovec dvouzubý
mateřídouška úzkolistá	lilie zlatohlavá	pěchava vápnomilná
jedle bělokorá	vemeník dvoulistý	

Složené přídavné jméno popisuje

počet určitých znaků	barvu části těla	vlastnost části těla	místo výskytu	chování
		ostronosý		

21 Podtrhni v textu přejatá podstatná jména. Řešení si zkontroluj v IJP.

Kdo by nemiloval krémové dezerty? Zejména některé italské by neexistovaly bez mascarpone. Tento krémový sýr se však hodí nejen do krémů a cheesecaků, ale své místo má také při přípravě náplní, skvěle se hodí do pomazánek, těstovin a slaných koláčů. Přidává se těstovin, omáček, dipů.

Mascarpone je čerstvý sýr, který se vyrábí vysrážením smetany a kravského mléka pomocí citronové šťávy. Má jemnou máslovo-smetanovou chuť a obsahuje 60–75 % tuku.

Podle apetitononline.cz, upraveno

22 Ze kterého jazyka (vyber si z nabídky, tři z jazyků použiješ dvakrát) byly do češtiny přejaty uvedené názvy sportů? Svě řešení zkontroluj v ACSC nebo SSJČ (jsou součástí IJP).

Nabídka: angličtina, japonština, francouzština, sanskrt, japonština, němčina, řečtina, čínština

fotbal _____ lakros _____ karate _____ šerm _____
 jóga _____ hokej _____ judo _____ cyklistika _____
 taiči _____ gymnastika _____

23 a) Přečti si rozhovor.

Ahoj sportáči, máme pro vás nový rozhovor, tentokrát s lezkyní a hlavně slacklinerkou Ančou „Kančetem“ Kuchařovou. Ačkoliv byste to neřekli, tahle sympatická a stále usměvavá dívka je vystudovaná architektka. Dalo by se říci, že si žije svůj sen. Dobrou pracovní pozici vyměnila za svůj milovaný slackline. Je trenérkou a létá po celé zeměkouli, kde si hledá ty nejsvětovější směry pro lajny.

Ahoj Ančo, v kolika letech ses dostala k chození po lajně? Kdo tě k němu přivedl, jak dlouhou nebo vysokou lajnu už přejdeš?

K lajnám jsem se dostala ve 22 letech. Začala jsem kvůli chlapovi. Zamilovala jsem se nejprve do něho a pak do lajn. Zlom nastal, když jsem poprvé zkusila highline. Nejvyšší lajna, co jsem chodila, byla v 500 metrech. Nejdelší longline 130.

Navštěvuješ nějaké lajnové závody?

Lajnové závody jsou jen v trickline a speedline a ty nenavštěvuji. Obecně mi koncept závodů moc nevyhovuje. Vadí mi, že na to, aby někdo vyhrál, musí taky někdo prohrát. Jsem ráda, že highline je nesoutěžní sport. Když jde parta kámošů na lajnu, můžou vyhrát všichni. Každý sám nad sebou.

Podle blog.elementstore.cz, upraveno

b) Najdi v internetových zdrojích, co znamenají následující slova.

slackline _____

highline _____ longline _____

trickline _____ speedline _____

+ c) Podtrhni v textu čtyři přechýlená podstatná jména.

d) Vyber, které z následujících slov je významově nejbližší slovu **slacklinerka**.

gymnastka — akrobatka — provazochodkyně — atletka

+ e) Vypiš z textu nepřejaté podstatné jméno, které vzniklo skládáním. _____

+ f) Vypiš z posledního odstavce dvě slova, která vznikla odvozováním od stejného základu. _____

g) Odděl předponu a pak vytvoř další dvě slova od stejného základu pomocí jiné předpony.

vyměnit _____

nabrání _____

h) Odděl příponu a pak vytvoř další dvě slova od jiného základu se stejnou příponou.

lajnové _____

nesoutěžní _____

Co už umím

Tvořím příbuzná slova pomocí předpon a přípon. (cv. 1, 2, 3, 6-9, 13, 23)				
Správně píšu zdvojené hlásky na hranici mezi slovotvornými částmi slova. (cv. 4, 5, 10)				
Poznám, ze kterého základového slova bylo slovo utvořeno. (cv. 10, 11, 12, 13, 23)				
Poznám slovo přechýlené a slovo zdobnělé, poznám jejich příponu. (cv. 14-18, 23)				
Určím, že slovo vzniklo skládáním, a najdu slova, z nichž bylo utvořeno. (cv. 19, 20, 23)				
Identifikuji slova, která se do češtiny dostala přejímáním. (cv. 21, 22, 23)				

1 Zakroužkuj v každé větě nejvhodnější sloveso z nabídky. (Pokud neznáš přesný význam sloves, vyhledej si je ve slovníku, nebo v IJP.)

1. Ta kniha byla tak skvělá, že jsem ji **zhltla** – **vyplivla** – **přežvýkala** během jediné noci.
2. Napsala jsem e-mail učitelce a nevím, jestli je srozumitelný. Můžeš ho, prosím, jen rychle **prohlédnout** – **zkouknout** – **zmerčit**?
3. Téma té knihy je mi úplně cizí. Ani po týdnu čtení se mi do toho nedaří **potopit** – **ponořit** – **podplout**.
4. Ten návod je hrozně nepřehledný. Nemůžu z něj **dočíst** – **odečíst** – **vyčíst**, co máme udělat teď.

2 a) Přečti si následující texty.

A. Těsto na pizzu připravíme tak, že rozmícháme droždí ve vlažné vodě a smícháme s hladkou moukou, olivovým olejem a špetkou soli. Vzniklé těsto rozdělíme na 4 bochánky, zabalíme do folie a necháme alespoň 12 hodin odležet v lednici.

V míse rozmixujeme loupaná rajčata a ochutíme solí, kapkou olivového oleje a lžící cukru. Pečicí plech vymažeme olivovým olejem, odleželé těsto prsty roztáhneme po celém plechu a potřeme rajčatovou směsí. Ozdobíme plátky mozzarely a lístky bazalky. Vše zakápneme olivovým olejem a pečeme v předehřáté troubě na maximum. Čas závisí na vlastnostech trouby, okraje těsta musí být upečené do zlatova.

Podle sitalemvkuchyni.cz, upraveno

B. Pizza byla fajn, určitě žádným způsobem neurazila, surovinami rozhodně nikdo nešetřil. Těsto bylo zcela tenoučké, bohužel až příliš, takže nasáklo vlhkostí omáčky a čerstvé mozzarely, čímž ztratilo veškerou chuť, texturu a schopnost držet ostatní ingredience „nad vodou“. Menším problémem byla i rajčatová omáčka samotná, jejíž chuť byla extrémně výrazná, až ostře (ne pálivě) kyselá. Ano, rajčata mají být samozřejmě na margheritě cítit, ale toto bylo fakt moc. Sýr byl ale skvělý, chuť omáčky dokázal místy zjemnit.

Podle refresher.cz, upraveno

b) Zaškrtni u každého tvrzení, pro který text (A, B) platí.
Některá tvrzení mohou platit pro oba texty.

Tvrzení	A	B
Text je popis pracovního postupu.		
Text je psaný subjektivně (projevuje se v něm názor autora).		
Text by mohl být doplněn videem.		
Text by mohl být v knize i na internetu.		
V textu se vyskytují slovesa hlavně v 1. osobě čísla množného.		
V textu je více než jeden přísudek jmenný se sponou.		

c) V textu A i B podtrhni slova spojená s emocemi nebo pocity. Kde jich bylo více? _____

d) Proč tomu tak je? _____

Co už umím

Znám význam sloves popisujících procesy spojené se čtením. (cv. 1)

Určím u textu, s jakým záměrem byl napsán. (cv. 2)

1 Označ, která výpověď je pravdivá a která nikoli.

- ANO × NE** Dopis psaný rukou by měl být napsán čitelně.
ANO × NE Dopis by měl obsahovat oslovení a podpis.
ANO × NE Osobní dopis nesmí obsahovat hovorové a nespisovné výrazy.

2 a) Agnes dostala záhadnou pohlednici. Text na ní nedává smysl. Pomůžeš jí ho vyluštit? Stačí každé písmeno nahradit tím, které po něm v české abecedě následuje. (Piš přímo do pohlednice.)

b) Co na pohlednici chybí?

+ c) Jak se nazývá druh dopisu s podobným typem obsahu?

d) Je legální ho posílat? **ANO × NE**

UChL, BŇ IŘŠĎ OQŇUDČKCh! LŘŘCh ORChIchŠ ŠQĎŘŠ _____ _____ _____	 Agnes a Piškot Na Výsluní 15 Strašilkov 002 34
---	--

3 a) Přečti si dopis, který Agnes napsala své kamarádce Ele, a z vyznačených možností vyber prostředky, které se do něj víc hodí.

Milá Elo / Vážená slečno,

nutně potřebuju **Tvoji/Vaši** pomoc. Včera mi poštou přišel hrozně divný vzkaz. Byl zašifrovaný, což by teda nevadilo, to rozluštit umím, ale vyhrožoval mi, že musí přijít trest, což mě popravdě děsí. Bydlíš tady už dlouho, tak mě napadlo, jestli náhodou nevíš něco o to, že by babička někomu udělala něco, co neměla, a on se teď chtěl pomstít nám. Můžeš se prosím zeptat mámy, jestli o tom něco neví? Nikomu jinému nic neříkej. Odpověz prosím tě do středy večer a odpověď nech pod květináčem, přijdu pro ni.

Uctivě se loučí / Zdraví Tě

Agnes

b) Co chybí na vynechaném místě? Doplň na linku podle své fantazie.

c) Zakroužkuj tvar zájmena **ty**, kde není velké písmeno. Mělo by tam být? **ANO × NE**

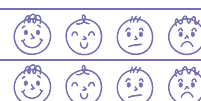
d) Odepiš Agnes na dopis jako Ela. Napiš, že máma o ničem takovém neví. Zeptej se, jestli to Agnes řekla své mámě a jestli máma nechce kontaktovat policii. Domluv taky předání dalšího dopisu. Použij aspoň 50 slov.

Co už umím

Vím, jaké části mají dopis a pohlednice. (cv. 1, 2, 3)

Umím napsat osobní dopis. (cv. 3)

1 a) Najdi a podtrhni ve větách podmět (rovnou linkou) a přísudek (vlnovkou).

1. Jana ještě spí po obědě.
 Jarmila odešla před chvílí.
 Dům stojí až na konci ulice.
 Vlci a medvědi se vrací do volné přírody.
 Při bouři spadly na koleje stromy.
 O Vánocích nám kamarádi poslali krásné přání.
 Přijedou za vámi i Karel a Míša?
 Novou podobu mají i čekárny.
 Z polí se teď sklízí brambory.

2. My tam za vámi dorazíme.
 Už se na to všichni těší.
 Tisíce diváků napětím nedýchaly.
 To záleží jen na vás.
 Dlouho hledaný zloděj byl konečně dopaden.
 Nemít strach je někdy nebezpečné.
 Kam půjde tvůj spolubydlící?
 Všichni cestující zde vystupují.
 Jejím přáním bylo hodně cestovat.

b) Vypiš dva několikanásobné podměty.
2 Podtrhni přísudky (vlnovkou). Na linku vždy zapiš, z kolika vět se větný celek skládá.

Eset vyslovila jedno ze svých mocných kouzel a rázem se proměnila v dravého sokola, který prudce zamával silnými křídly a zamířil k městu Kepenu. _____
 Celý den letěl sokol nad pouštěmi a horami, než se snesl na mohutný pařez na mořském břehu. _____
 Sotva se dotkl posvátného dřeva, proměnil se v starou ženu, která se slzami v očích naříkala nad svým nešťastným osudem a vroucně objímala zbytek kmene poraženého tamaryšku. _____
 Eset hned vycítila, že na tomto místě odpočívalo tělo jejího manžela. _____

Podle Jiřího Tomka
3 Napiš na řádek za větou zájmeno, které zastupuje nevyjádřený podmět.

Budeme ho navštěvovat. _____ Jsi taky pozvaný na oslavu? _____ Cestuje moc ráda. _____ Koupíš prosím i pár housek? _____ Stolek najdete ve sklepě. _____ Byl dlouho nemocný. _____ Byli jste vybráni. _____ Byly překvapené. _____ Byli překvapení. _____ Byla překvapená. _____

4 Napiš celými větami (5 vět), jaká je žena na obrázku.

Poté ve větách podtrhni vlnovkou celý přísudek jmenný se sponou.

5 Dopln do vět podstatné či přídavné jméno z nabídky. Podtrhni vlnovkou celý přísudek jmenný se sponou.

Nabídka: vypjaté, skutečností, teplé, ostýchavé, roztomilá, hrdinou, kouzelné, neúnosnou

Mláďata jsou _____. Vánoce v dětství byly často _____.
 Odvážný hoch se stal _____. Emoce občas jsou _____.
 Děti byly první školní den _____. Naše sny se stávají _____.
 Letní dny bývají _____. Situace se stává _____.

6 Na linku za větu zapiš rod (příp. životnost) podmětu. Pak doplň správné koncovky sloves.

Přišly jarní dny. muž. neživ. Na větvích zpíval ptáci.
Nad vodou poletoval vážky. V trávě se červenal drobné kvítky.
Housata čile pobíhal po dvoře. Děti se radoval ze slunečných dní.
Občas se přihnal mraky. Pak z nebe padal provazy vody.
V takových chvílích se lidé spěchal rychle schovat.
Brzy déšť přešel a kaluže vody znovu vyschl .
Dni se prodlužoval .

7 Doplň do vět vhodné podměty z nabídky.

Nabídka: překvapení, kořata, diváci, rodiče, křesla, sousedé, děti, fialka, hory, filmy, obrazovky

Volali nám její . byly pokryté čerstvým sněhem. Bylo to pro nás .
Přišli i naši z domu. odešli z představení zklamání.
 nebyla dlouho pořádně nakrmená. do rána zvadla.
byla vyřezána ze vzácného dřeva. byly až do noci na hřišti. Oba byly
dobře hodnoceny. Blikaly tam čtyři .

8 V tabulce jsou pravidla o shodě přísudku s podmětem několikanásobným. Přiřaď věty k pravidlu, které pro danou větu platí (piš čísla vět). Do vět pak doplň správné koncovky.

Pokud je v několikanásobném podmětu alespoň jedno slovo v rodě muž. živ. , píšeme v koncovce přísudku v č. min. -i .	Pokud jsou všechny členy několikanásobného podmětu rodu střed. a v č. mn. , píšeme v koncovce -a .	V ostatních případech píšeme -y , ať už jsou členy několikanásobného podmětu v jakémkoli rodě a čísle .
		1

- Olše, břízy, habry, topoly a vrby vroubil y mokřiny i říční ramena rozlehlé pražské kotliny.
- Na dvoře se hemžil housata a kuřata.
- Muži i ženy se polekal .
- Tohle představení kladně hodnotil diváci i diváčky.
- V zoo se na jaře narodil slůňata a medvíďata.
- Ve stáji vedle sebe stál dvě krávy, tři kozy a prase.
- Na louce se pásal ovce, krávy a koně.
- Měl z toho radost vojáci i jejich velitel.
- Všechna divadla i taneční soubory byl uvítán se stejným nadšením.
- Na poradu se sešl sova, liška, veverka a ježek.

9 Podtrhni vlnovkou přísudek a dvojitou čarou podtrhni předmět.

1. Vždycky hodně dbal na bezpečnost. Nehýbejte hlavou. Sestrojil létající kolo. Děti se o informace dělily. Plánek Tleskač ukryl velmi pečlivě. Ještě o plánu nemluvili. Prohledávali dlouho staré sklepy. Čekali na Mirka dlouho. Hlavlom nevyřešil ani jejich vedoucí. Lekli se divného zvuku. Kluci raději nedůvěřovali nikomu. Na nehodu už nemysleli. Skupiny o tom dlouho diskutovaly. Jindra bojoval s Martinem. Adama se to hodně dotklo.
2. Neřekli jí to. Nenuť ho tam chodit. Ty sis toho taky nevšiml? Přál si odejít nepozorovaně. Lámali si hlavu a nevymysleli nic. Zakázal nám zpívat.

10 Vyber z nabídky dvě slovesa, která nikdy nemají předmět.

napsat sbírat shořet balit řadit péct sázet dotýkat se krmit svítat hýbat

11 a) Následující slovesa bývají rozvíjena dvěma předměty. Vymysli věty, kde budou oba.

nabízet Nabízel babičce sadu hrnců včera
 darovat _____
 vyprávět _____
 děkovat _____
 zakázat _____
 zbavit _____
 říct _____

b) Doplň za každou větu v úkolu a) příslovečné určení, které se do ní hodí.

12 Podtrhni příslovečná určení a spoj je s otázkou, kterou se na ně můžeme zeptat.

Jana šla domů.

Podívej se pozorně!

Vystoupali jsme na rozhlednu.

Na výletě se jí líbilo.

Odešli jsme z hotelu.

Udělám to zítra.

KDY?

JAK?

ODKDY?

ODKUD?

KAM?

KDE?

Ráno cvičí.

Viděl to černě.

Došli jsme do cíle.

Bydlí na vesnici.

Od pondělí máme prázdniny.

Dělá všechno moc rychle.

13 a) Doplň do vět slova z nabídky.

Nabídka: před sebe, do spíže, z tunelu, kladně, neopatrně, otráveně, do školy, do očí

Martin se tvářil _____.

Tahle krabice patří _____.

Na dotazy mi odpověděl _____.

Nedíval se mi _____.

Zacházel s tím _____.

Dejte ruce _____!

_____ se vyřítíl vlak.

Jarmila už odešla _____.

- b) Podtrhni 2 věty, ve kterých příslovečné určení nepatří do základu věty – tedy ty, kde se dá příslovečné určení vynechat, věta stále dává smysl a význam slovesa se nemění.

- 14** Popiš obrázky jednou větou tak, aby byl v každé větě přítomen podmět, přísudek, předmět i příslovečné určení (může jich být i víc).

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

- 15** Urči ve všech větách podmět (napiš nad slovo **Po**) a přísudek (**Př**). Kde je podmět nevyjádřený, napiš za větu zájmeno, které by ho mohlo zastupovat. Urči také předmět (**Pt**) a příslovečné určení (**Pu**), pokud se ve větě vyskytují.

1. Poddaní měli vztek na svého pána.

7. Pak ho poslali zpátky domů.

2. Proto uspořádali vzpouru.

8. Pán se ale bál svých poddaných.

3. Rychle dobyli panské sídlo.

9. Proto poprosil svoji tetu o pomoc.

4. Pán utekl do Prahy.

10. Teta ho tedy ubytovala u sebe.

5. Zde si stěžoval u soudu.

11. Za týden ho ale poslala zpátky.

6. U soudu ho pečlivě vyslechli.

12. V jeho sídle nikdo nebyl.

- 16** Doplně do vět slova v závorce tak, aby byla předmětem, nebo příslovečným určením podle zadání (k některým slovům doplň předložky).

Vyříd' (oni – Pt) jim (vzkaz – Pt) vzkaz až (pondělí – Pu) v pondělí.

Jako každý večer napustila (voda – Pt) _____ (vana – Pu) _____.

Neřekli (on – Pt) _____ (to – Pt) _____ celý (rok – Pu) _____.

Mláďata opustila (stanoviště – Pt) _____ (září – Pu) _____.

(Řeka – Pu) _____ pozoroval Martin (lednáčci – Pt) _____.

Kapitán (já – Pt) _____ poznal až (chvíle – Pu) _____.

Rozloučil jsem se (přátelé – Pt) _____ a vyplul jsem (moře – Pu) _____.

17 a) Přečti si text.

1. ☒ Lidé se vozili nejdříve na zvířatech a na nich přepravovali i různé náklady. lidé
2. ☐ S vynálezem kola učinila civilizace obrovský skok vpřed. _____
3. ☐ Udělejte si následující pokus a hned pochopíte, jak jsou kola užitečná. _____
4. ☐ Položte na stůl těžkou knížku a posunujte ji po stole. _____
5. ☐ Pak pod knížku vložte několik válečkovitých tužek. _____
6. ☐ Knižka se bude přesunovat snadněji, protože se pohybuje na otáčejících se tužkách. _____
7. ☐ Pokus ukazuje, že je tření menší, když se předměty valí, než když kloužou. _____

Podle Encyklopedie vědy a techniky, upraveno

b) Podtrhni vlnovkou všechny přísudky. Do rámečku před větným celkem napiš počet vět.

c) Podtrhni rovně všechny podmínky. Nevyjádřené podmínky napiš na linku za větným celkem.

d) Napiš, na kterém z řádků 1.–6. není žádný předmět. _____

18 a) Přečti si text. Doplň i, y, a, o podle shody s podmínkem.

Mláďata lva jihoafrického přišli na svět 19. srpna v rozmezí několika hodin. Poté byl uzavřen **hala** nového šelmince hodonínské zoo, aby malé **lvíčky** nic nerušil. Návštěvníci ani vlastní otec je dosud **neviděl**. „Mláďata jsou nyní v ubikaci společně s matkou a mají se čile k světu. Samec byl od samice oddělen již **před porodem**, aby měla **klid**,“ přibližuje **zooložka** Zdenka Vavrysová. Pár lvů jihoafrických žije **v Hodoníně** od roku 2013, kdy jim byl několik měsíců. **Samice** nejprve dvakrát porodil **mrtvá mláďata**, na konci roku 2018 však přivedl na svět dvě samičky, které se nedávno přestěhoval **do Litvy**. **Důvodem** smetanovém zbarvení hodonínských lvů **je** porucha pigmentace zvaná leucismus. Před nimi **zoo** choval několik lvů berberských, kteří už ve volné přírodě vyhynul.

Podle idnes.cz, upraveno

b) Urči, kterým větným členem jsou zvýrazněná slova (napiš k nim Po, Př, Pt, nebo Pu).

c) Vypiš několikanásobný podmět.

Co už umím

Poznám ve větě podmět a přísudek. (cv. 1, 2, 9, 14, 15, 17, 18)

Poznám, že je podmět nevyjádřený, a umím ho vyjádřit. (cv. 3, 15, 17)

Poznám přísudek jmenný se sponou. (cv. 4, 5, 17)

Napíšu spisovnou koncovku podle pravidel shody přísudku s podmínkem. (cv. 6, 7, 8, 18)

Poznám ve větě předmět. (cv. 9, 11, 14, 15, 16, 17, 18)

Rozliším předmětové a bezpředmětové sloveso. (cv. 10)

Poznám ve větě příslovečné určení. (cv. 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18)

- 1 a) Do prvního sloupce uveď pod sebe čtyři texty, které jsi během včerejška a dneška napsal/a.

Jaký text jsem psal/a?	1. Pro koho byl určený?	2. Zkontroloval/a jsem si ho po napsání?	3. Co jsem při psaní využil/a?	4. Jakým stylem jsem psal/a?
zprávu Lence	B	B	B	B

- b) Napiš k textům jejich vlastnosti podle následujících bodů.

- A. Text jsem psal/a pro sebe

B. pro někoho, s kým se dobře znám.

C. pro někoho, s kým se příliš neznám
- A. Text jsem po sobě zkontroloval/a.

B. nekontroloval/a.
- A. Text jsem napsal/a v ruce.

B. na klávesnici.
- A. Text jsem se snažil/a napsat spisovně.

B. Text jsem psal/a tak, jak mluvím.

- + c) Vyber, jestli jsou typické tyto kombinace:

1. ANO × NE

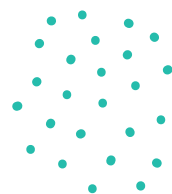
Text pro někoho, koho neznám.
Text jsem psal/a tak, jak mluvím.

2. ANO × NE

Text pro mě.
Text jsem napsal/a v ruce.

3. ANO × NE

Text pro někoho, s kým se dobře znám.
Text jsem nekontroloval/a.

1

- 2 a) Nacvičujete se spolužáky divadlo a potřebujete rozeslat pozvánky. Divadlo hrajete 25. 6. od 16 hodin u vás ve škole. Napiš pozvánku 1. pro své prarodiče a 2. pro kuchařky ze školní jídelny.

2

- b) 1 × 2 Ve které pozvánce jsi použil/a vykání?
- c) 1 × 2 Kterou pozvánku musíš určitě podepsat (za sebe nebo celou třídu)?
- d) 1 × 2 Kterou pozvánku bys spíše napsal/a na telefonu a poslal/a jako zprávu?

Co už umím

Vím, v čem všem se psané texty mohou lišit. (cv. 1)

Umím napsat text pro různé adresáty. (cv. 2)

- 1 a) Přečti si následující čtyři odstavce označené písmeny A–D. Napiš pořadí, ve kterém tvoří dohromady celistvý text. — — — —

- A. Stala se tak panovnicí nad habsburskými zeměmi, rakouskou arcivévodkyní, vévodkyní lotrinskou a velkovévodkyní toskánskou. Později si nechala potvrdit titul královny české a markraběnky moravské.
- B. Marie Terezie (1717–1780) z rodu Habsburků byla jedinou vládnoucí ženou na českém trůně. Za její vlády došlo k mnohým reformám státní správy, armády a školství. Vlády se ujala po smrti svého otce, v roce 1740.
- C. Až do své smrti byla tedy jen císařskou manželkou a císařovnou-matkou. Marie Terezie zemřela dne 29. listopadu 1780 poté, co se začátkem listopadu nachladila na lovu bažantů. Byla pochována po boku svého manžela v rodinné kapucínské kryptě.
- D. Nikdy se ale nedočkala titulu „císařovna Marie Terezie“. Jako žena se totiž nemohla stát vládnoucí císařovnou Svaté říše římské. Císařem byl 13. září 1745 zvolen její manžel František I. Štěpán Lotrinský.

Podle Národního pedagogického institutu ČR

- b) Podtrhni slova nebo jejich spojení, která ti napověděla, jak mají být odstavce seřazeny.

- 2 a) Dívka Agnes chce navštěvovat výcvikový kurz pro psy a píše do příslušné agentury e-mail.

Dobrý den,
ráda bych se **svym** psem, kterého jsem dostala před **dvěmi** lety k desátým narozeninám, chodila do **vícvičkového** kurzu. Pes se **menuje** Piškot, ale říkám mu také Piškůtku, Dobrůtko nebo Lumpe. Piškot umí základní povely, ale bojí se některých lidí, psů a strašidelných domů. Chtěla bych z něj vychovat hlídače, který by ochránil náš dům. Možná v něm straší.

Předem děkuji za zprávu, jestli k Vám můžeme docházet.

Naše adresa je: Agnes a Piškot, Na Výsluní 15, 002 34 Stražilkov.

- b) Podtrhni v textu informace, které nejsou pro zpracování přihlášky podstatné.

- c) Která část e-mailu chybí?

- d) Jaké informace by bylo vhodné do e-mailu přidat?

- e) Napiš zvýrazněná slova spisovně.

- 3 U každého tvrzení vyber správnou možnost.

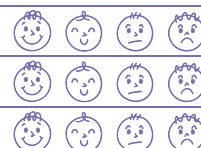
- Do sféry běžné každodenní komunikace patří text: **Marie Terezie** × **Agnes**
- Výkladový slohový postup je výrazněji přítomen v textu: **Marie Terezie** × **Agnes**
- Jako součást referátu by byl spíš využit text: **Marie Terezie** × **Agnes**
- Osobnost autora se projevuje v textu: **Marie Terezie** × **Agnes**

Co už umím

Umím seřadit informace v textu. (cv. 1)

Umím poznat, co do textu patří a nepatří. (cv. 2)

Přiřadím text ke komunikační sféře, slohovému postupu i útvaru. (cv. 3)

1 a) Podtrhni ve větě slovo se slabikotvornou souhláskou.

Sotva zaschl inkoust na jeho slibu, vybral si prezident Pavel šest úkolů jako svou prioritu.

b) Vypiš z věty dvojhlásku. _____

2 Vyber, zda je zvýrazněná hláska vyslovena jako znělá, či neznělá. Písmeno, které je u tvé vybrané odpovědi, zapiš do tabulky podle čísla. Nakonec přečti z písmen tajenku.

	znělá	neznělá
1. plod	U	O
2. hrob básníka	Á	Í
3. trubka	S	R

	znělá	neznělá
4. nadbytečný	É	Á
5. rozsadit	M	P
6. les byl	V	K

5.	2.	3.	1.	6.	4.

Souhlásky, které se liší pouze svou znělostí, se nazývají _____.

3 a) Přečti si text.

V Národním muzeu se právě otevřela další zcela nová expozice s názvem Dějiny, která atraktivním způsobem zachycuje minulost českých zemí od 8. století až do první světové války.

Expozice Dějiny nabízí v celkem sedmi sálech domácím i zahraničním návštěvníkům jedinečnou možnost zorientovat se v dějinách na našem území natolik, aby pochopili nejen události jako takové, ale i souvislosti mezi nimi a mohli si utvořit celistvý obrázek naší minulosti. Středověk s raným novověkem propojuje téma náboženské víry, raný novověk s moderním 19. stoletím a jeho hlavním mottem pokroku zase téma objevování a poznávání světa pomocí vědy.

Podle nm.cz

b) Vypiš z prvního souvětí dvě předložky. _____

c) Najdi v prvním souvětí další tři neohebná slova. _____

d) Vypiš jedno vlastní jméno. _____

e) Vypiš z posledního souvětí dvě abstraktní podstatná jména. _____

f) Najdi dvě číslovky zapsané slovem. _____

4 Vyber z nabídky aspoň jedno podstatné jméno pro každý vzor. (Tvary přepiš i s předložkou.)

Nabídka: na košťatech, s lukostřelci, na noži, k papežovi, vládcům, královnám, z pasti, plísně, stěnami, na posteli, v hrnci, sluhům, ohniště, lvíčata, ošetřovatelé, na chvíli, s vysavačem, číšníkovi, sestry, v kalužích, slunce, výstaviště, na větru, rádci, pod stolem, vůle

pán	stroj
žena	kost
muž	starosta
růže	moře
hrad	soudce
píseň	kuře

5 a) Doplň správné tvary přídavných jmen.

Zákaz vstupu do (žirafí) _____ výběhu! Pozvali i (králův) _____ rádce. Byl pyšný na (dceřin) _____ úspěchy. Mezi (cizí) _____ lidmi se necítí dobře. Život myši skončil v (soví) _____ spárech. Jezdí ráda za (známý) _____ spisovateli. Při západu slunce byla oblaka krásně (růžový) _____. (Prezidentův) _____ sliby budou brzy splněné. Seznámila jsem se s (Markétin) _____ přítelem. Kluci, vy jste tedy (tvrdohlavý) _____! Obdařila ho mnoha (zářivý) _____ úsměvy. Jeho (nový) _____ batoh už má (utržený) _____ obě ucha. Právě (vylíhlý) _____ ptáčata spustila okamžitě (hladový) _____ křik. Pořád si povídali o (sousedův) _____ ženě.

b) Podtrhni všechna přídavná jména přivlastňovací a zakroužkuj přídavná jména měkká.

c) Napiš, jak se nazývají přídavná jména, která zůstala neoznačená. _____

6 a) Rozděli zvýrazněná slova z textu do tabulek na podstatná jména, přídavná jména a slovesa. Pak u nich urči jejich mluvnické kategorie.

Obraz se vyklonil dopředu a **odkryl** otvor ve **zdi**, kterým **prolezli** na druhou stranu. Kruhovou **společenskou** místnost příjemně prohříval oheň v **krbu**, kolem něhož stála **pohodlná křesla** a stoly.

Podle J. K. Rowlingové

Podstatné jméno	Pád	Číslo	Rod
obraz	1.	j.	muž. neživ.

Přídavné jméno	Pád	Číslo	Rod

Sloveso	Osoba	Číslo	Způsob	Čas

b) Vypiš z textu dvě příslovce. _____

7 Doplň do vět správné tvary zájmen.

Se (já) _____ tedy nepočítejte. (Ty) _____ už nic křehkého dávat nebudu. (Já) _____ se to docela líbí. Napadlo (já) _____, jak to vyřešit. Neříkej (ona) _____ zatím nic. Podívej se na (ona) _____ až odpoledne. Připojte (ona) _____ na nabíječku. Daroval (ona) _____ babiččino zrcátko. Pro (náš) _____ potřebu je to dostačující. S (náš) _____ Klárou se teď něco děje. Bez (váš) _____ pomoci bychom to nezvládli. Potřebujeme k tomu (její) _____ souhlas. O (její) _____ sourozencích nic nevím.

8 a) Přečti si text.

Mumlavský **vodopád**, vzniklý v korytě řeky Mumlavy, se nachází asi 1 km nad Harrachovem. Je vysoký přibližně 10 m a v rámci **krkonošských** vodopádů se řadí na první místo v objemu **průtoku** vody a šířce.

K vodopádu se díky asfaltové cestě pohodlně po modrém turistickém značení dostanou nejen pěší **turisté**, ale i cyklisté. Pokud si jeho návštěvu chcete vychutnat v klidu, vyrazte mimo hlavní **sezonu**.

Podle www.krkonose.eu, upraveno

b) Rozděľ zvýrazněná slova do tabulky podle toho, jak jsou utvořena.

odvozování	skládání	přejímání

c) Najdi v textu dvě odvozená slova, jejichž kořen byl do češtiny přejat z jiného jazyka.

9 Vyber správnou variantu slova, chybnou škrtni. U správně zapsaného slova vyznač hranici mezi částmi slova, které rozhodují o psaní **nn × n**, **dd × d**, **zz × z**.

teréní/terén|ní vůz, odaný/oddaný přítel, rodiný/rodinný oběd, Jelení/Jelenní příkop, cená/cenná připomínka, záchraná/záchranná brzda, bezubý/bezzubý muž, odací/oddací list

10 Urči ve větách podmět (podtrhni rovně), přísudek (podtrhni vlnovkou), předmět (podtrhni dvojité) a příslovečné určení (podtrhni přerušovaně), vždy podle toho, co se ve větě vyskytuje.

Tomáš se díval na měděné ještěrky.

Hodiny na krbové římse odbily šest.

Donesl jsem do bytu tašku s nákupem.

Chvilí bylo ticho.

Dveře na verandu byly otevřené.

Ze sousedních zahrádek se ozýval hovor a smích.

Tomáš položil knihu na stůl.

Tatínek posunul knihu po stole k Tomášovi.

Podle Guuse Kuijera

11 Přiřaď ke každému větnému celku vždy jedno tvrzení, které pro něj platí.

- ☐ Karel bruslil ve středu na rybníku.
- ☐ Bára, Hanka a Klára se přidaly až později.
- ☐ Spolužák mi poradil s úkolem.
- ☐ Zase jste odpověděli správně!
- ☐ Daniela je nadaná tanečnice.
- ☐ Kolegové slíbili, že sem přijdou, ale nikdo se doteď neukázal.

- Větný celek obsahuje několikanásobný podmět.
- Jde o souvětí složené ze tří vět.
- Ve větném celku je pouze nevyjádřený podmět.
- Ve větném celku je přísudek jmenný se sponou.
- Větný celek obsahuje sloveso, které vyžaduje předmět ve 3. pádě.
- Větný celek obsahuje dvě různá příslovečná určení.

12 Na linku za větou napiš vzor v odpovídajícím tvaru či jiné pravopisné pravidlo, podle kterého rozhodneš o psaní **i, y, í, ý**. Pak ho doplň.

Do káv__ vám tu přidají kardamom či skořici. _____

Násil__m ho nutit nemůžeš. _____

Dva trám__ je třeba vyměnit. _____

Oba herci mi byli povědom___. _____

Nechci mu mluvit do svědom___. _____

Do světl__ch vlasů jí zapletli červené stuhy. _____

Obě ženy mluvil__ ciz__ řečí. _____

Oči se jí zalil__ slzám___. _____

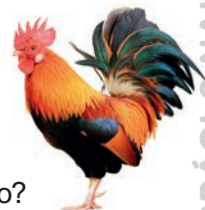
Nakonec přijel__ i dědečkov__ příbuzní z Litv___. _____

Sokol__ loví nad pol__ osamělé holub__ v obrovské rychlosti. _____

13 a) Doplň **i, y**, nebo **a**.

Kohoutkov__ v hrdle zaskočilo jádérko. Slepička kohoutkov__ běžela pro trochu vody. Dlouho se nevrací a kohoutkov__ je čím dál hůř. Slunce pálí na kohoutkov__ třepotající se nožky a kohoutkov__ křídla se obalují blátem. Konečně přináší slepička kohoutkov__ vodu. Dává ji přímo do kohoutkov__ pusy, totiž do zobáčku. Podaří se kohoutkov__ vykašlat jádérko? Ano. Kohoutkov__ se brzy udělalo líp. Tohle bude patřit mezi kohoutkov__ nepříjemné zážitky. Ještě že kohoutkov__ v pohádkách vždycky pomůže slepička.

b) Podtrhni tvary slova **kohoutkov__**, která v textu nejsou podstatným jménem.

c) Kterým slovním druhem jsou podtržená slova? _____

14 Do závorek za sloveso запиš rod podmětu (muž. živ. / muž. neživ. / žen. / stř.) a podle něj doplň správnou koncovku sloves.

Na jednom poli, nedaleko od nádraží, pospával__ (____) už krásně rozvitě slunečnice. Celé léto se točil__ (____) za sluncem a vpíjel__ (____) do sebe z nebe i ze země sílu. Jenže dny se krátil__ (____), slunečnicím těžkl__ (____) hlavy a začal__ (____) je sklánět k zemi. Uprostřed květů začal__ (____) zrát žíhaná semínka. Plnil__ (____) se olejem a zavoněl__ (____) ptákům.

Podle Radka Malého

15

Vyber správnou variantu.

Krajina za oknem se mí/yhá v rychlém sledu. Rozlehlé vin/nnice, které pro mě/ně byli/y téměř osmnáct let si/ybolem domova, jsme dávno nechali/y za sebou. Místo nich si/ylnici lemují louky a pastviny, které následně přecházejí v nekonečné pláne jehli/yčnatých lesů. Na obzoru se rýsují vrcholky č/Českého s/Středoohoří. Pohled/t na ně je naprosto fascinující. Zvlášť pro někoho, k/gdo svůj dosavadní život prožil na rovin/nnatém j/Jihu m/Moravy, kde, jak s oblibou říkával děda, je nejvyš/šším terén/nním bodem dálniční nad/tjezd.

Podle Lucie Auzké

16 a) Vyber správné písmeno.

Nejhorší **by/ilo s/**zbírání šípků/ů. Šípkový/í čaj měla Marta ze všeho nejraději, **py/ila ho z obrovského puntíkatého hrnku**, a tak cítila, že **kdyš/ž** ho tolik chce, **mně/ěla by/i s jeho s/zběrem také pomáhat**. Keře však **byli/y** plné ostrých trnů/ů a bránily své plody opravdu srdnatě.

Podle Petra Huga Šlika, upraveno

b) Přepiš slovo **sbírání**, jak ho vyslovíš. [_____]

c) Ve zvýrazněné větě najdi dvě různá slova, v nichž vyslovíš víc hlásek, než mají písmen. _____

d) Z textu vypiš všechna slova, která obsahují předpony. _____

e) Slova **srdnatý, srdcový, srdeční** mají stejné základové slovo, ale pokaždé jinou příponu a jiný význam. Použij je ve větách, abys jejich význam odlišil/a.

f) Najdi v textu dvě podstatná jména, která se skloňují podle vzoru **stroj**. _____

g) Z kolika vět se skládá zvýrazněný větný celek? _____

h) Z první věty textu vypiš podmět a přísudek. _____

i) Ve větě **Bránily své plody opravdu srdnatě**, urči, kterými větnými členy jsou slova **plody** a **srdnatě**.
plody _____ srdnatě _____

17 a) Přečti si text.

„Sousedé, smiřte se s Pánem Bohem a smiřte se i s lidmi.“

„Já nemám s Bohem žádné rozepře.“

„Nechodíte do kostela.“

„Pane faráři, pojďte se mnou,“ usmál se děd. **Zavedl hosta před domek** a ukázal na úchvatné alpské panoráma. „Vidíte, to je můj kostel. Myslíte, že tady není Pán Bůh? Možná že se tady cítí líp než u vás v kostele.“

„Vy jste filozof.“

„Nejsem,“ odpověděl děd Konrád, „ale mám svoje zkušenosti. Žiju tady v klidu s přírodou, s Pánem Bohem i sám se sebou. Když sejdu dolů, jako bych dýchal jen napolovic.“

Podle Johanny Spyriové

b) Najdi tři podstatná jména v 5. pádě. _____

c) Vypiš jednu zdobnělinu. _____

d) Vypiš dvě přivlastňovací zájmena. _____

e) Podtrhni aspoň tři zájmena osobní.

f) Zakroužkuj sloveso v podmiňovacím způsobu. Vlnovkou označ tři slovesa v rozkazovacím způsobu.

g) Urči větné členy: Zavedl _____ hosta _____ před domek _____

h) Vypiš alespoň dvě příslovce. _____

18 a) Doplně i, y, í, ý.

Je mnoho důvodů, proč je hm__z__ hotel dobrým **nápadem**. **Bude přitahovat** užitečný hm__z__, který op__luje rostl__ny, a pomůže regulovat zahradní **škůdce**. Také podporuje biodiverzitu a do zahrady vnese dekorativní **prvek**. Nav__c děti rády **pomáhají** dělat tyto hotel__a projekt je pro malé ruce jak dělaný. Dobrým domovem pro užitečný hm__z__ může b__t mnoho různých **konstrukcí**. Může to b__t i jen dřevěný špalek v__vrtaným__ dírami nebo velká hromada palet. Bal__ky slám__, l__stí a šišky, duté stonky rostl__n nebo větv__čky s odstraněnou centrální dřeví, to vše je výborný **materiál**, aby se hm__z__ měl kde zab__dlet; nav__c rám s přev__sem nebo chráněné um__stění **udržuje** hotel v **suchu**.

Podle Joyce Russellové, upraveno

b) U zvýrazněných podstatných jmen urči pád:

nápadem ____ konstrukcí ____

škůdce ____ materiál ____

prvek ____ suchu ____

c) Napiš, jak vyslovíš slovo hmyz.

[_____]

d) Napiš, jaké číslo má slovo hmyz. ____

e) Jak se říká slovům, která mají jen toto číslo?

1. pomnožná 2. hromadná 3. látková

f) U zvýrazněných sloves urči osobu a číslo:

bude přitahovat _____ pomáhají _____

udržuje _____

g) Zakroužkuj v textu alespoň dva infinitivy.

h) Najdi v první větě dvě odvozená slova.

i) Najdi ve slovníku či v IJP nebo rovnou napiš význam slov:

biodiverzita _____

dekorativní _____

dřeň _____

j) V předchozím úkolu zakroužkuj slovo, které je domácí, ne přejaté.

k) Vypiš z prvního souvětí přísudek jmenný se sponou.

l) Na posledním řádku najdi předmět.

19 Když budeš stoupat z Obřího dolu na Sněžku, narazíš na naučné stezce o životě lesa na informační tabuli s názvem **Mrtví živí les**. Nějaký kolemjdoucí nadpis upravil na **Mrtvý živý les**. Původní nápis byl ale správný. Popiš rozdíl ve významu těchto dvou verzí nápisu.

Co už umím

Rozlišuji hlásky a písmena. (cv. 1, 2, 9, 16, 18)

Rozlišuji znělé a neznělé souhlásky a umím je správně zapsat. (cv. 2, 15, 16)

Poznám podstatné jméno, přídavné jméno, zájmeno, sloveso a příslovce. (cv. 3, 6, 17)

U ohebných slov umím určit mluvnické kategorie a vzor. (cv. 4, 6, 12, 16, 17, 18)

Napíšu správně koncovky podstatných a přídavných jmen, zájmen i sloves. (cv. 5, 7, 12–16, 18)

Poznám slovo odvozené (a jeho části), slovo přejaté a složené. (cv. 8, 9, 16, 17, 18)

Určím ve větě podmět, přísudek, předmět a příslovečné určení. (cv. 10, 11, 16, 17, 18)

Vím, že pravopis odráží rozdíly ve významu. (cv. 19)

Více informací o projektu se dozvíte
načtením tohoto QR kódu.

**PILOTNÍ VÝTISK.
URČENO VÝHRADNĚ PRO SPOLUPRÁCI
S NAKLADATELSTVÍM FRAUS KLETT.**